

Een beleggersforum dat 'de meest gestoorde gekken' trekt

Sonny Motké Lennart Zandbergen 10:33

Het forum van IEX.nl wordt door beursfondsen gewaardeerd én gevreesd. In 2020 was het beleggersplatform meermaals zelf in het nieuws. Om de orde te bewaken voert een moderator dagelijks 'oorlog tegen de rest van internettend Nederland'. 'De laatste tijd bevolken steeds meer galbakken de pagina's.'

De Autoriteit Financiële Markten noemt IEX.nl 'een belangrijk platform' voor particulieren, en laat een onderzoeksteam de pagina's 'met een schuin oog' in de gaten houden. Illustratie: Nate Kitch voor het FD

In het kort

Op het platform IEX wisselen tot 170.000 particuliere beleggers anoniem ideeën uit over aandelen.

AFM en VEB wijzen op het gevaar dat het forum koersmanipulatie in de hand kan werken.

IEX-moderator 'Modbreak Henk' Hoklang werkt tot zestien uur per dag om de digitale orde te bewaken.

Wie idolaat is van de beurs en graag kletst over opvallende koersschommelingen, is aan het goede adres bij het IEX-forum. Al ruim twintig jaar is dit digitale prikbord een fenomeen in beleggersland. De pagina's worden maandelijks tot 4 miljoen keer bekeken, en onderhouden door geregistreerde leden. IEX (het staat voor Information Exchanges en is een knipoog naar AEX) schat dat circa 10% van de 170.000 forumleden 'actief' bijdragen levert.

In 2020 werd het forum zelf ook onderwerp van gesprek op de markten. Boze beleggers verenigden zich onder een IEX-alias om kritiek te uiten op het beleid van vastgoedbedrijf Wereldhave en Fugro kreeg het verwijt niet snel genoeg te reageren op een via het forum gelekte aankondiging van een claimemissie. De bodemonderzoeker trof later een schikking omdat beleggers volgens de Vereniging van Effectenbezitters (VEB) negatieve gevolgen hadden ondervonden van het lek.

De gebeurtenissen tonen dat het IEX-forum impact kan hebben in beursland. De afdelingen investor relations van Nederlandse beursgenoteerde bedrijven erkennen het nut, en kijken regelmatig wat er wordt geschreven over hun onderneming, vertellen ze aan het FD. Zo schatten zij in welke informatie in toekomstige persberichten moet worden verduidelijkt.

Ook de Autoriteit Financiële Markten (AFM) spreekt van 'een belangrijk platform' voor particulieren, en laat een onderzoeksteam de pagina's 'met een schuin oog' in de gaten houden. Mocht een bijdrage rieken naar koersmanipulatie, kan de AFM ingrijpen. Er zijn 'korte lijntjes' met het bedrijf achter het IEX-forum, de IEX Group, dat zelf ook een beursnotering heeft op Euronext Amsterdam.

-trekt

'Irritante groep beleggers'

'Met een gerechtelijk bevel in de hand mag de AFM ons verzoeken accountgegevens over te dragen. Dat gebeurt maximaal vijf keer per jaar', zegt de man die soms zestien uur per dag besteedt aan het bewaken van de orde op het forum. Volgens zijn chef is het 'een roeping', zelf zegt de 67-jarige 'Modbreak Henk' Hoklang vooral eerlijkheid te willen garanderen binnen een door hem beoefende tak van sport. 'Ik zit al mijn hele leven in aandelen', aldus de voormalige NRC-journalist. 'Dan weet je dat er drie groepen zijn met volstrekt tegenstrijdige belangen, die constant vechten. Beleggers die "long" gaan, beleggers die "short" zitten en daghandelaren, verreweg de meest irritante groep.'

'Door berichten op het forum kunnen particuliere beleggers in een roes raken, vergelijkbaar met verliefdheid'

Errol Keyner, adjunct-directeur VEB

Zittend achter een laptop in zijn woonkamer is het Henks missie forumteksten te controleren op waarheidsgehalte. Geen taak die lichtzinnigheid toelaat: 'Dit is een continu woedende oorlog tussen mij en de rest van internetten Nederland.'

Belangenvereniging VEB is beducht voor de gevaren van de online-loopgraven. De vrees is dat bijvoorbeeld shortsellers, investeerders die speculeren op een koersdaling van geleende aandelen, bewust beurskoersen 'omlaag praten'. Door berichten op het forum kunnen 'particuliere beleggers in een roes raken, vergelijkbaar met verliefdheid', vertelt adjunct-directeur Errol Keyner. Hij wil maar zeggen: een betoverde belegger komt bedrogen uit als hij een kostbare investering doet op basis van 'te mooie' claims die rondzweven op het web.

Streng en onvermoeibaar

Aangezien IEX verantwoordelijk is voor de inhoud op de website is het bedrijf blij met de inzet van moderator Hoklang, op het forum omschreven als 'streng, rechtvaardig en onvermoeibaar'. Hij doet het werk al zes jaar - langer dan zijn voorgangers. 'Die hielden het niet lang uit.' Er is wel hulp, van twee studenten en van IEX-leden die bijdragen aan het zelfreinigend vermogen van de pagina's. Zij kunnen 'verdachte' bijdrages melden. De moderator: 'Als ik een uur niet oplet, zitten er honderd meldingen in mijn inbox.'

Leugens en te grof taalgebruik worden niet getolereerd. In het ergste geval volgen er sancties: auteurs kunnen voor onbepaalde tijd worden geschorst. In dat soort gevallen manifesteert zich de donkere kant van het forum. 'Is dit Noord-Korea?' is de meest gehoorde kritiek op Hoklang. Soms zijn er ook tranen. 'Voor veel "ouderen" heeft het forum een sociale functie, zeker in coronatijd. De pijn die je hen aandoet bij schorsing is voelbaar in de mail. Vaak beginnen ze over slechte familieomstandigheden.'

en

En dan zijn er nog de bedreigingen, van 'ruziemakers' die zich onheus bejegend voelen. Dat gaat ver: in het verleden zijn foto's van Hoklangs ouderlijk huis online gezet. Het leidt tot de treurige situatie dat hij liever onder een alias opereert: 'Hoklang' is de achternaam van zijn vrouw. 'Dit werk trekt de meest gestoorde gekken aan, sommigen zitten opgesloten. Ik zou aangifte kunnen doen. Maar ik ben niet bang. Mensen die je echt iets willen aandoen, schreeuwen dat niet van de daken.'

Valse naam

Wat de situatie niet bevordert is dat veel IEX-gebruikers een valse naam opgeven bij registratie. Een oud-medewerker schat dat het mogelijk om circa 80% van de auteurs gaat, maar Pieter Kort, 'hoofd content' bij IEX, weerspreekt dat. Er bestaat geen statistiek, zegt hij, 'maar op basis van eigen ervaringen verwacht ik niet dat het het merendeel is'. Ook wijst Kort erop dat abonnees juiste adresgegevens moeten invullen willen ze het papieren IEX Magazine ontvangen.

Moderator Hoklang merkt op dat het makkelijker is geworden anoniem te blijven door de ontwikkeling van software die IP-adressen maskeert. 'Maar zelfs dan blijft het mogelijk om met mensen in contact te komen; ze moeten immers een werkend mailadres gebruiken bij registratie.'

De kritiek op de anonimiteit klinkt luid bij beursgenoteerde bedrijven, de VEB en ook bij oudgedienden van het forum zelf. De pen in het vitriool dopen vanachter een onzichtbaarheidsmantel komt volgens Diede van den Ouden de sfeer niet ten goede. De voormalig mede-eigenaar van beleggersplatform Marktgevoel was lange tijd een IEX-stamgast ('om soortgenoten te vinden en

dingen te leren') maar inmiddels laat hij het forum bewust links liggen. 'Amateurisme viert nu hoogtij. Ook zijn er veel bashers actief, die middels met sarcasme doordrenkte teksten de sfeer verzieken. Als verstandige reacties niet gewaardeerd worden en overschreeuwd raken door een overvloed aan onwetendheid, dan holt de kwaliteit snel achteruit'.

Toelatingstest

Den Ouden vertelt dat meerdere beleggers met wie hij converseerde op IEX overstapten naar zelfgemaakte fora, waar mensen worden toegelaten als ze slagen voor een 'toelatingstest'. Geen overbodige luxe, weet Hoklang: 'Driekwart van de leden kan geen balans lezen.'

'Bij de vier ceo's die ik kon identificeren op het forum, zijn er ook die onder een alias berichten plaatsen.' Moderator Henk Hoklang herkent ook bekende auteurs met waardevolle kennis. Maar wie goed kijkt ziet dat in de tekstkolommen ook waardevolle kennis verborgen zit. Zo is Onno van de Stolpe, ceo van AEX-farmaceut Galapagos, scribent. Daar doet de Quote 500-miljonair niet geheimzinnig over: hij is actief onder het pseudoniem 'beagle06', vernoemd naar de boot die, met Charles Darwin aan boord, de Galapagos-eilanden ontdekte. Berichten worden ondertekend met 'Onno'. 'Het IEX-forum is een verzamelgebied voor particuliere beleggers', zegt Galapagos-cfo Bart Filius daarover. 'Wij zijn een informeel bedrijf, dus op deze manier informeel communiceren met beleggers past bij ons.'

Maar niet iedereen is zo recht door zee als Van de Stolpe, stelt moderator Hoklang. 'Bij de vier ceo's die ik kon identificeren op het forum, zijn er ook die onder een alias berichten plaatsen. Bijvoorbeeld Jan Groen, tot 2019 bestuurder bij het Belgisch-Nederlandse biotechbedrijf MDX Health. Daar is overigens niks op tegen, hoor.'

Groen laat het FD desgevraagd weten dat hij 'voor zover ik weet' geen bijdragen heeft geleverd aan het IEX-forum, en sowieso nooit onder een alias. Voor onlinereacties vanuit MDX werden onder meer PR-mensen ingezet 'om iets redelijk neutraal op te pennen'.

Terughoudendheid is geboden

Hoewel volgens Hoklang 'iedere ceo weleens op het forum kijkt', is volgens de VEB terughoudendheid op zijn plaats. Directeur Errol Keyner spreekt van een dilemma, maar adviseert bestuurders uitdrukkelijk om niet aan een online forumlidmaatschap te beginnen. 'Als er onwaarheden worden geuit, kan ik me voorstellen dat je de behoefte voelt te reageren. Maar wie eenmaal reageert op geruchten, moet dat blijven doen. Een persbericht uitgeven is verstandiger.'

Een van de Damrak-fondsen die afgelopen jaar zichtbaar worstelde met de uitwassen van het IEX-forum was Wereldhave. Mede door de pandemie kelderde de koers van het winkelvastgoedfonds, dat in 2020 onder een nieuwe ceo juist een vernieuwingsstrategie startte. Een kritische groep beleggers verenigde zich onder het alias 'The Third Way' (TTW), en publiceerde online beleidsvoorstellen.

Wereldhave toonde zich aanvankelijk terughoudend over het IEX-forum richting de media. Hoofd investor relations Ruud van Maanen legt uit waarom: 'De kwaliteit op het forum is op zijn zachtst gezegd wisselend, omdat sommige mensen vanuit hun eigen positie kletsen.'

Problematisch is dat er geen waterdichte verificatiemethode bestaat om te weten of een particulier daadwerkelijk aandeelhouder is. 'Maar zodra mensen uit de anonimiteit treden, krijgt contact meerwaarde', zegt Van Maanen, die terugblikkend tevreden is over de ontstane contacten met de TTW-groep, die voortaan halfjaarlijks het gesprek kan aangaan met het bestuur. 'Uiteindelijk was dit

een kans om een stem te geven aan moeilijk benaderbare particuliere aandeelhouders, wier kennis we nu op kunnen krikken.' Zelf plaatst Van Maanen niets op het forum. 'Het schiet weleens door je hoofd, maar je moet een scheidslijn trekken.'

Uit de klauwen gelopen hobby

Wie geen koudwatervrees kent is de 61-jarige Hans van der Bilt. Deze Hagenaar was boekhouder van beroep, tot hij - naar eigen zeggen - vorig jaar 'een klapper' maakte op de beurs, met een bedrijf dat coronatesten maakt. Ook zijn ex-werkgever kan blij zijn. 'Gelukkig was ik goed in multitasken, maar ik zat onder werktijd steeds vaker op het forum. Het is een hobby die compleet uit de klauwen is gelopen.' Een understatement.

Online is Van der Bilt bekend onder het alias 'Voda', het Tsjechische woord voor water. Verklaring: 'Ik wil de mensen graag iets geven, en water is iets dat iedereen nodig heeft. Daarnaast komt mijn vriendin uit Tsjechië.'

'Misschien door de toename van goedkope brokers, of omdat meer mensen geld hebben verloren op de beurs. Dan draaien mensen door'Hans van der Bilt - alias 'Voda' - gist naar verklaring van veranderende sfeer op IEX-forum

Van der Bilt is reeds bij leven een legende op het IEX-forum. Hij plaatste in ruim vijftien jaar tijd meer dan 274.000 bijdragen, waaronder veel persberichten en media-artikelen. 'Daar komt nooit meer iemand bij in de buurt', denkt Van der Bilt, die meermaals in de 'prijzen' viel. Hij kreeg taart, bloemen, een glazen plaquette en een uitje naar Amsterdam cadeau als waardering voor zijn werk. 'Maar geen geld hoor! Dat heb ik weleens voorgesteld aan IEX, maar daar kreeg ik geen antwoord op.' Alleen moderators worden betaald om op het forum actief te zijn.

Ook Van der Bilt is weleens geschorst door de IEX-moderator, voor drie maanden zelfs. 'Balen' vond hij dat. Al merkt hij ook dat 'de laatste tijd steeds meer galbakken' de pagina's bevolken, waardoor 'het gevoel van saamhorigheid verdwijnt'. Voor hem is het gissen naar een verklaring voor de trend. 'Misschien door de toename van goedkope brokers, of omdat meer mensen geld hebben verloren op de beurs. Dan draaien mensen door, en moet Henk weer ingrijpen.'

Op zoek naar de balans

Die onvermoeibare 'Modbreak Henk' heeft inmiddels de pensioengerechtigde leeftijd bereikt, maar weet nog niet van opgeven. Gelukkig maar, vindt zijn chef Pieter Kort. IEX werkt weliswaar aan een 'extra check' bij de ledenregistratie (mogelijk een SMS-verificatie) om anonieme figuren te bestrijden, 'maar tegelijkertijd zoeken we naar een balans waarbij sprake is van maximale toegang zónder dat het uit de hand loopt. Die ambitie staat of valt bij streng optreden van een moderator.'

Voorouder van HyvesIn zekere zin is het IEX-platform een voorouder van social mediaplatform Hyves, dat populair was bij - voornamelijk - scholieren. Hyves en IEX kennen dezelfde oprichters: Raymond Spanjar en Floris Rost van Tonningen. Dit duo bedacht in 1999, geïnspireerd door Amerikaanse voorbeelden, een platform voor makkelijke uitwisseling van beleggersinformatie. IEX staat voor 'Information Exchanges', en de afkorting is tevens een knipoog naar aandelenindex AEX. Anno 2021 is IEX Group een beursgenoteerd bedrijf aan de lokale markt van Euronext, met een marktwaarde van circa €7 mln. Het bedrijf is eigenaar van verschillende platforms, zoals beurs.nl, en organiseert beleggersevenementen als De Gouden Stier. In 2019 draaide het bedrijf €1,1 mln verlies, maar het bedrijfsonderdeel dat de websites exploiteert was winstgevend. Grootaandeelhouder van IEX is investeringsmaatschappij Value8, geleid door oud-VEB-directeur Peter Paul de Vries. Hij is bekend met de reputatie van het IEX-forum: 'Het is een verzamelplaats voor beleggers van allerlei pluimage. Het grootste deel van de actieve gebruikers is hobbyist.' Om het forum te gebruiken

moeten mensen zich registreren. Dat kan zonder het gebruik van je echte naam, en is bovendien gratis. 'Het forum heeft geen eigen verdienmodel, terwijl het beheer natuurlijk wel geld kost', zegt hoofd content Pieter Kort. De IEX-website draait op advertentie- en abonnementsinkomsten van leden, die toegang krijgen tot exclusieve artikelen. Als gevolg van de coronacrisis zijn de advertentieinkomsten van IEX in de eerste helft van 2020 met 10% gedaald. Het aantal IEX-abonnees ligt 15% hoger dan een jaar eerder, volgens de laatste informatie (oktober 2020) betreft dat 8000 mensen. Ondanks de teruglopende inkomsten blijft het forum gratis. Kort: 'Dat doen we bewust om de 'dynamiek' aldaar gaande te houden. Het forum is de motor van de community.'

Verwarring bij WereldhaveEen door de VEB en beursbedrijven vaker benoemd nadeel van het IEX-forum is de anonimiteit van een groot deel van de leden. Dat dat tot verwarring kan leiden, bleek in maart. Destijds verenigde een groep beleggers zich achter 'The Third Way' (TTW), een IEX-alias van een ontevreden Wereldhave-aandeelhouder. Het vastgoedbedrijf ligt dan onder vuur; de VEB plaatste kritische kanttekeningen bij het beleid. TTW wilde verandering bewerkstelligen, en zinspeelde zelfs op vervanging van ceo Matthijs Storm, door de groep op enig moment aangeduid als 'een bankanalist'. Na publicatie van een artikel met die typering belt Storm dezelfde dag 's avonds laat met de auteur van het FD. Hij is woedend, en eist rectificatie. Volgens het voormalig hoofd vastgoed bij zakenbank Kempen zijn uitspraken van TTW niet geverifieerd, en afkomstig van iemand die niet (meer) fungeert als woordvoerder van de groep. De auteur deelde mee dat telefonisch contact had plaatsgevonden met de man achter het TTW-alias, die zijn uitspraken schriftelijk heeft geaccordeerd. Nadat Storm met toestemming het 06-nummer gaf van de - nieuwe - TTW-woordvoerder benaderde het FD deze ter bevestiging. Maar de man, een jurist, had geen behoefte aan media-contact, en vroeg zich prompt af hoe een journalist aan zijn nummer kwam. Het FD-artikel bleef ongewijzigd. Desgevraagd meldt een TTW-penvoerder nu dat er één persoon is die de groep 'altijd leidde en leid'. De eerder aangehaalde jurist zou geen lid meer zijn van het inmiddels 110 leden tellende initiatief.

Originele link van het artikel: <https://fd.nl/beurs/1367796/een-beleggersforum-dat-de-meest-gestoord-gekken>